

Kúria
végzése

Az ügy száma:	Bfv.II.1.080/2024/14.
A határozat szintje:	felülvizsgálat
A tanács tagjai:	Dr. Harangozó Attila, a tanács elnöke Dr. Metzing Márton, előadó bíró Dr. Somogyi Gábor, bíró Dr. Demeter Zsuzsanna, bíró Dr. Boros Tibor, bíró
Az eljárás helye:	Budapest
Az eljárás formája:	tanácsülés
Az ülés napja:	2025. február 27.
Az ügy tárgya:	csalás büntette és más bűncselekmény
Terhelt:	...
Első fok:	Győri Járásbíróság, B.55/2019/192., ítélet, tárgyalás, 2022. szeptember 27.
Másodfok:	Győri Törvényszék, 3.Bf.40/2023/7., ítélet, nyilvános ülés, 2023. június 7.
Az indítvány előterjesztője:	a terhelt a védő útján
Az indítvány iránya:	a terhelt javára
Rendelkező rész	

A Kúria a csalás büntette és más bűncselekmény miatt a terhelt ellen folyamatban volt büntetőügyben a terhelt által – védője útján – előterjesztett felülvizsgálati indítványt elbírálva a Győri Járásbíróság B.55/2019/192., illetve a Győri Törvényszék mint másodfokú bíróság 3.Bf.40/2023/7. számú ítéletét hatályában fenntartja.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek vagy felülvizsgálatnak nincs helye és ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

[1] I. 1. A Győri Járásbíróság a 2022. szeptember 27-én kihirdetett B.55/2019/192. számú ítéletével a terheltet folytatólagosan elkövetett csalás büntette [Btk. 373. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont bc) alpont, (5) bekezdés b) pont], közvetett tettesként, folytatólagosan elkövetett csalás büntette [Btk. 373. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont bc) alpont, (5) bekezdés b) pont] és közvetett tettesként elkövetett hamis magánokirat

felhasználásának vétsége (Btk. 345. §) miatt halmazati büntetésül 2 év 10 hónap, börtönben végrehajtani rendelt szabadságvesztésre, 200 napi tétel – napi tételenként 4.000 forint, összesen 800.000 forint – pénzbüntetésre és 2 év közügyektől eltiltásra ítélte, azzal, hogy a kiszabott szabadságvesztésből legkorábban a büntetés kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra.

[2] 2. Az ellentétes irányú fellebbezések folytán eljáró Győri Törvényszék mint másodfokú bíróság a 2023. június 7-én meghozott 3.Bf.40/2023/7. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, és a folytatólagosan elkövetett csalás büntetteként megnevezett bűncselekmény vonatkozásában a folytatólagosságra utalást mellőzte. A terhelttel szemben kiszabott szabadságvesztést 3 év 6 hónapra, a közügyektől eltiltást 3 évre súlyosította, továbbá a terheltet 5 év gazdasági társaság vezető tisztségviselői foglalkozástól eltiltásra is ítélte, egyebekben pedig a járásbíróság ítéletét helybenhagyta.

[3] II. 1.1. A jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozat ellen – védője útján – a terhelt terjesztett elő felülvizsgálati indítványt, a Be. 648. § b) és c) pontjára való hivatkozással, a jogerős ítélet „alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését” kérve.

[4] Indítványában kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság külföldi állampolgársága ellenére „magyar állampolgárként járt el vele szemben”, amelynek folyományaként – a tisztességes eljáráshoz fűződő jogát is sértve – arról sem tájékoztatta, hogy jogosult tolmácsot igénybe venni. Noha magyarul „ún. konyhanyelven” képes beszélni, „de ez nem jelenti, hogy minden szót és kifejezést, jogi fogalmat pontosan ért”, ezért a tolmács bevonása egyes nyilatkozatainak félreérthetőségét megakadályozta volna.

[5] Az Alkotmánybíróság IV/1463/2022. számú határozatára való hivatkozással kifejtette, hogy a nyomozás ügyiratait csak hiányosan ismerhette meg, így az A) vádpontban a vád szerint a sértett megtévesztését szolgáló banki okirat megismerhetőségének hiányában a védekezéshez fűződő jogát sem lehetett képes gyakorolni az elsőfokú eljárásban. E szabálysértést a másodfokú bíróság által lehetővé tett irattanulmányozás sem tudta orvosolni.

[6] A B) vádpontban pedig a tolmács és a konzuli támogatás igénybevételéről szóló tájékoztatás elmulasztása – álláspontja szerint – a tisztességes eljáráshoz fűződő jogának sérelmét jelentette, mert „nem sikerült magyarul közérthetően elmagyaráznia a bíróságnak a relative bonyolult céghálózatot”. Emiatt a tényállás felderítetlen maradt, noha az elutasított bizonyítási indítványának teljesítésével tisztázhatóvá vált volna, hogy a sértett által átutalt pénzösszeg nem került hozzá.

[7] Mindezek mellett „az eljárás során nem hivatkozott ártatlansága biztos tudatában a diplomáciai mentelmi jogára”, ezért utólag, bűnösségének megállapítása miatt, a felülvizsgálati indítványban közölte, hogy „a Közép-Európai Emberi Jogok Bizottságának jogi biztosa és diplomatájaként” nemzetközi jogon alapuló mentesség illette és illeti meg. Indítványához csatolta „Ph.D.hc.” személy 1 mint „a Közép-Európai Emberi Jogok Komiszárja” nyilatkozatát, amely szerint a terhelt „mint jogi komiszár, Bizottságunk diplomatája 2021.06.16.-tól mentelmi jogával él, amíg diplomáciai státusza fennáll, vagy visszavonásra nem kerül”.

[8] 1.2. A terhelt csatolta továbbá a ... Köztársaság Alkotmánybíróságának PL. ÚS 1/2021-164 számú határozatát, illetve hivatkozott rá, hogy a Város-1 Kerületi Bíróság a 3Ntc/10/2024-101 számú határozatában „csak a büntetés végrehajtását ismerte el”, ezért a terhelt a jogerős ítélet végrehajtását „a kártérítéssel összefüggésben a károsultak javára, valamint az eljárás költségeivel kapcsolatosan és a pénzbüntetést törvényellenesnek tekinti és ellentétesnek az Emberi jogokra és alapvető szabadságok védelmére vonatkozó Megegyezés

kiegészítő jegyzőkönyvének 17. cikkelyével, összefüggésben az Európai Unió Charta egyezmény 52. cikkelyének 1. bekezdésével”.

[9] 2. A Legfőbb Ügyészség a BF.1108/2024/2. számú átiratában az indítványt részben törvényben kizártnak, részben alaptalannak tartotta.

[10] A Be. 650. § (2) bekezdésében és a 659. § (1) bekezdésében írt törvényi rendelkezésekre való utalással a tényállás megalapozottságát és a bizonyítékértékelő tevékenység mikéntjét vitató indítványbeli okfejtést törvényben kizártnak látta, kifejtve, hogy a tényállástól eltérő ténybeli alapokon álló jogi érvek a felülvizsgálat során nem vehetők figyelembe. Hasonlóképp törvényben kizártnak értékelte a tisztességes eljárás sérelmére való terhelti hivatkozást, mert az szerepel a Be. 649. §-ában felsorolt felülvizsgálati okok között.

[11] Ezzel szemben a tolmács hiányára való hivatkozást felülvizsgálati okot megtestesítőnek (BH 2014.203.), ám alaptalannak vélte. Az ügyiratok tartalma alapján megállapította, hogy a terhelt a 2018. július 25-én történt gyanúsított kihallgatása alkalmával úgy nyilatkozott, hogy magyar anyanyelvű és anyanyelvi szinten beszél magyarul, tolmácsra nem tart igényt. Ehhez képest az átirat szerint a tolmács igénybevételekor nem az állampolgárságnak, hanem a nyelvtudásnak van jelentősége. A bírósági eljárásban felvett jegyzőkönyvekből pedig kiolvashatónak tartotta, hogy a terhelt a bíróság kérdéseit megértette és vallomását összefüggően, érthetően adta elő, a tanúkhöz kérdéseket intézett, mi több, magyar nyelvű beadványokat is benyújtott. Amikor pedig szlovák anyanyelvű tanú kihallgatása miatt a bíróság tolmácsot vett igénybe, a terhelt nem jelezte, hogy a tolmácsra neki is szüksége van.

[12] A nemzetközi jogon alapuló mentességre való terhelti hivatkozással összefüggésben utalt rá, hogy az Igazságügyi Minisztérium Nemzetközi Büntetőjogi Főosztálya megkeresésére a Külgazdasági és Külügyminisztérium által adott tájékoztatás szerint a terheltet nem illeti meg a Be. 720. §-a szerinti mentesség.

[13] Indítványozta ezért, hogy a Kúria a jogerős ítéletet hatályában tartsa fenn.

[14] 3.1. A terhelt a Legfőbb Ügyészség átiratára – védője útján – tett észrevételében a felülvizsgálati indítványban foglaltakat fenntartotta. Nyomatékosította, hogy az Alaptörvény szerint megilleti a tisztességes eljáráshoz fűződő jog, amely sérült, amikor a bíróság „a többször hamis tanúzásba keveredett, vádalkut kötött” tanú 1. terhelti vallomását elfogadva állapította meg a tényállást.

[15] Indítványozta ezért, hogy a Kúria a jogerős ítéletet megváltoztatva az ellene az A) vádpontban emelt csalás büntette és hamis magánokirat felhasználásának vétsége miatt emelt vád alól mentse fel, és enyhítse a vele szemben kiszabott büntetést.

[16] 3.2. A terhelt további észrevételeiben sérelmezte, hogy 2024. augusztus 15-én „a határőr félreállította, közölte vele, hogy nem léphet be Magyarország területére, mert 2019-ben korlátozták a tartózkodását”.

[17] **III. A felülvizsgálati indítvány alaptalan.**

[18] 1. A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, amely a Be. 648. §-a alapján csak a bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen, és kizárólag a Be. 649. §-ában tételesen felsorolt anyagi és eljárásjogi okokra hivatkozással vehető igénybe. A felülvizsgálati okok törvényi köre nem bővíthető, ezért az azon kívül eső anyagi vagy eljárásjogi kérdések a felülvizsgálatban közömbösek.

[19] Mivel a terhelt indítványában nem jelölte meg, hogy vélekedése szerint a felülvizsgálatra a törvényben meghatározott mely ok ad alapot, a Kúria a beadványt a tartalma szerint értékelve ítélte meg.

[20] Tartalma szerint pedig a terhelt egyfelől bűnösségének az A) tényállási pontban írt cselekmények miatti megállapítását, továbbá a vele szemben kiszabott pénzbüntetést sérelmezte, másfelől eljárási szabálysértéseket kifogásolt, ezért a Kúria az indítványt a Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontjában, a b) pont ba) alpontjában és a (2) bekezdésben írt törvényi okok alapulvételével bírálta el.

[21] 2.1. A terhelt a Be. 648. § b) pontjának hivatkozásával – részben – eljárási szabálysértés miatt igényelte a felülvizsgálati eljárás lefolytatását, illetve eljárási szabálysértésre való hivatkozásként értékelhetően kifogásolta, hogy:

- sérült a tisztességes eljáráshoz fűződő joga, illetve ennek elemeként
- az ügyiratok teljes körű megismerhetőségének hiányában csorbult a védekezéshez való joga,
- „konyhanyelvi” szinten álló nyelvismerete ellenére elmaradt a tolmács kirendelése,
- a bíróság a diplomáciai mentességét megsértve folytatta le az eljárást.

[22] 2.2. Az eljárási törvény azonban nem biztosítja a felülvizsgálat igénybevételének lehetőségét bármely eljárási szabályszegés esetén. A bíróság jogerős ügydöntő határozata ugyanis végleges és mindenkire kötelező döntést tartalmaz a vádról, illetve a terhelt büntetőjogi felelősségéről, a büntetőjogi következményekről vagy ezek hiányáról [Be. 456. § (1) bekezdés], ekként a felülvizsgálat rendkívül jogorvoslatként a jogerő áttörésének kivételes, kizárólag a törvény által meghatározott esetekben igénybe vehető eszköze.

[23] Az Alkotmánybíróság által kialakított gyakorlat szerint az anyagi igazságosság és a jogbiztonság követelményét a jogerő intézménye hozza összhangba, mégpedig a jogbiztonság elsődlegessége alapján. A jogerő intézménye, alaki és anyagi jogerőként való pontos meghatározottsága a jogállamiság részeként alkotmányos követelmény. Az Alaptörvénynek megfelelően biztosított jogorvoslati lehetőségek mellett beállott jogerő tiszteletben tartása a jogrend egészének biztonságát szolgálja. A jogerős határozatok megváltoztathatatlanságához és irányadó voltához alapvető alkotmányos érdek fűződik. A jogállamiság lényeges eleme, hogy a törvénynek egyértelműen meg kell határoznia, mikor támadható meg egy bírósági határozat rendes fellebbezési jogorvoslattal, illetve, hogy a jogerőssé vált határozat megtámadására milyen feltételek alapján van lehetőség, s hogy mikor következik be az az állapot, amikor a jogerős határozat már semmiféle jogorvoslattal nem támadható.

[24] A jogerő intézménye a jogállamiság része, abban a jogorvoslathoz való jog és a jogbiztonság követelménye nyer egyensúlyt. A jogbiztonság megkívánja, hogy belátható határidőn belül nyugvópontra jusson egy ügy. Alapvető alkotmányos érdek fűződik a jogerős döntések megváltoztathatatlanságához és irányadó voltához, a jogorvoslati lehetőségek mellett beállt jogerő tiszteletben tartása a jogrend egészének biztonságát szolgálja. A jogerő az anyagi igazságosság és a jogbiztonság követelményét hozza összhangba azzal, hogy utóbbi követelményt tekinti elsődlegesnek {3342/2017. (XII. 20.) AB határozat [32]}. A rendkívüli jogorvoslati eszközök – ilyen például a felülvizsgálat – áttörik az alaki jogerőt, ugyanakkor erre csak törvényben, szűk körben meghatározott feltételek fennállása esetén van lehetőség. A rendes jogorvoslat biztosítása a jogorvoslathoz való jogból fakadóan alkotmányos kötelezettség, más a helyzet ugyanakkor a rendkívüli jogorvoslatokkal, amelyek biztosítása egyrészt nem fakad a jogorvoslathoz való jogból, másrészt a jogbiztonság követelménye is komoly gátat szab alkalmazásuk elé {3342/2017. (XII. 20.) AB határozat [31]}.

[25] Az Alkotmánybíróság által szabott elveknek megfelelően a Be. kimerítően sorolja fel azokat a feltételeket, amelyek mellett a jogerős – végleges és mindenkire kötelező döntést hordozó – ítélet érdemi felülbírálata felülvizsgálati eljárás keretében megtörténhet. Ekként a törvény kizárólag a Be. 649. § (2) bekezdés a)-f) pontjában tételesen meghatározott eljárási

szabálysértések miatt teszi lehetővé a jogerős ítélet felülvizsgálati eljárás keretében történő, a Be. 659. § (5) bekezdésében írt felülbírálatát.

[26] A Be. 649. § (2) bekezdésében felsorolt eljárási szabálysértések között azonban sem a tisztességes eljárás elvének sérelme, sem – a tisztességes eljárás elemét képező – védekezéshez fűződő jog sérelme nem szerepel, így az e tárgyban előterjesztett kifogások felülvizsgálat alapjaként nem szolgálhatnak.

[27] Ehhez képest a bíróságok tisztességes eljárásához fűződő jog nem eljárási szabály, hanem az Alaptörvény XXVIII. cikkének (1) bekezdésében meghatározott alkotmányos alapjog; érvényesülése a Kúria által a felülvizsgálati eljárásban – mivel az nem a Be. 649. §-ában megjelölt felülvizsgálati ok – közvetlenül nem vizsgálható. Az érintett Alaptörvényben biztosított jogát esetlegesen sértő bírói döntés az Alkotmánybíróság alkotmányjogi panasz eljárásában orvosolható [Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pont, az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (Abtv.) 27. § (1) bekezdés]. Amint a Kúria azt fentebb már leszögezte, az ítélet jogereje felülvizsgálati eljárás keretében kizárólag a büntetőeljárási törvényben tételesen felsorolt okok megvalósulása esetén törhető át. Ennek megfelelően a jogerős ítélet esetleges Alaptörvény-ellenességének megítélésére is kizárólag az Alkotmánybíróság rendelkezik hatáskörrel.

[28] A terhelti kifogásnak megfeleltethető felülvizsgálati ok hiányában a jogerős – végleges és mindenkire kötelező döntést hordozó – ítélet így abból a szempontból sem bírálható felül a felülvizsgálati eljárás keretében, hogy az ügyiratok terhelt általi megismerése az eljárásban biztosított volt-e.

[29] Ezzel együtt, az iratmegismerés kérdésének az Alkotmánybíróság terhelt által is felhívott 3360/2023. (VII. 19.) AB határozatában felvetett alapjogi vetületeire is figyelemmel a Kúria utal rá, hogy a Győri Járásbíróság – a 2019. március 22-én kérelme nyomán – már a 2019. április 4-én kelt átiratában tájékoztatta a védőt, hogy elektronikus ügyiratok hiányában papír alapon jogosult megismerni az ügyiratokat a járásbíróság kezelőirodájában ügyfélfogadási időben (B.55/2019/6.). A járásbíróság a vádirathoz mellékelte, és a terhelt részére 2019. március 18-án szabályszerűen kézbesített B-1 jelzésű nyomtatványon személyesen a terhelt részére nyújtott tájékoztatást, hogy az ügy iratait megismerheti, azokról saját eszközzel másolatot készíthet, vagy másolat kiadását kérheti (B.55/2019/3.). Ehhez képest az indítvány nem rögzíti, hogy a bírósági eljárásnak a tájékoztatás kézbesítésétől számított, négy évet is meghaladó időtartamában milyen, a bíróságnak felróható okból maradt el az ügyiratok terhelt általi megismerése, azaz:

– a terhelt mely, rajta kívül eső okból volt akadályozott abban, hogy a bírósági ügyvitel szabályairól szóló 14/2002. (VIII. 1.) IM rendelet (Büsz.) 13. § (2) bekezdése szerinti módon a járásbíróság (majd a törvényszék) büntető kezelőirodáján megjelenve másolat készítését rendelje meg az ügyiratokról, avagy

– az ügyiratok megismeréséhez fűződő terhelti jogok csorbulása éppen az általa megrendelt iratmásolat kiadásának elmulasztásában nyilvánult-e meg, és ha igen, a bíróság mikor, mely iratmásolat kiadása iránti kérelmét nem teljesítette.

[30] Másként szólva, magából az indítványból sem tűnik ki, hogy a bíróság az ügyiratok megismerését biztosító bármely eljárási szabályt megsértett volna, amelyhez képest a Kúria a terhelt Be. 100. § (1) bekezdésében biztosított megismerési jogában való akadályozottságát sem észlelte.

[31] 2.3. Felülvizsgálat alapjaként szolgál ugyanakkor, ha a bíróság a határozatát a Be. 608. § (1) bekezdésében meghatározott eljárási szabálysértéssel hozta meg [Be. 649. § (2) bekezdés d) pont]. A Be. 608. § (1) bekezdés d) pontja alapján feltétlen hatályon kívül

helyezést eredményező eljárási szabálysértést valósít meg, ha a tárgyalást olyan személy távollétében tartották meg, akinek a jelenléte a törvény értelmében kötelező.

[32] A büntetőeljárás nyelve a magyar [Be. 8. § (1) bekezdés], azonban senkit nem érhet hátrány amiatt, hogy a magyar nyelvet nem ismeri [Be. 8. § (2) bekezdés]. Ennek megfelelően a büntetőeljárásban mindenki jogosult az anyanyelvét használni [Be. 8. § (3) bekezdés]. Ha tehát a büntetőeljárásban részt vevő személy – így a terhelt – nem magyar anyanyelvét kívánja használni, – lehetőleg a jogi szaknyelv ismeretével rendelkező – tolmácsot kell igénybe venni [Be. 78. § (1) bekezdés].

[33] A „kell” kitétel folytán a tolmács kirendelése kötelező, és az „igénybevétel” nem azonos a tolmács pusztá kirendelésével és megidézésével, amit majd követ vagy nem követ a tényleges közreműködése. Annál minőségileg több, azt jelenti, hogy a tolmácsnak kötelezően részt kell vennie és közre kell működnie a tárgyaláson vagy más, a terhelt jelenlétét igénylő eljárási cselekményen, és biztosítania kell a szóbeli érintkezés lehetőségét az eljárás szereplői, mindenekelőtt a bíróság és a terhelt között. A tolmács kötelező igénybevétele tehát nem egyszerűen a terheltet segítő jelenlét, hanem az eljárás érvényességének, végső soron pedig az ügydöntő határozat érvényességének feltétele. Következésképpen: a tolmács jelenléte a tárgyaláson kötelező, távollétében az nem tartható meg (BH 2013.208.).

[34] Nem valósul meg azonban az anyanyelv használatának sérelme, ekként a tolmács közreműködésének hiánya abban az esetben, amikor a nem magyar anyanyelvű terhelt gyanúsítottként, beszélt nyelvként a magyar nyelvet jelöli meg, majd az eljárás során nem merül fel adat arra nézve, hogy a terhelt elleni eljárás olyan nyelven folyik, amelyet nem, vagy csak korlátozottan érti (Bfv.II.28/2014/7.).

[35] Jelen ügy tényei is ez utóbbi következtetésre adnak alapot.

[36] A Legfőbb Ügyészség az ügyiratok tartalmával mutatott rá, hogy a terhelt már a 2018. július 25-én történt gyanúsított kihallgatása alkalmával magyar anyanyelvűnek vallotta magát, a tolmács kirendelésére vonatkozó kérdésre nemleges választ adva. Ezt követően a Győri Járásbíróságon 2019. november 27-én megtartott előkészítő ülésen a terhelt megerősítette, hogy a magyar nyelvet érti és beszéli, tolmácsra nincs szüksége (B.55/2019/22. számú jegyzőkönyv 2. oldal).

[37] Azaz, a terheltnek az anyanyelv használatához fűződő joga teljeskörűen érvényesült, mert az eljárás teljes tartama alatt anyanyelvét: a magyar nyelvet használta, ami egyúttal a büntetőeljárás Be. 8. § (1) bekezdése szerinti nyelvével is azonos volt.

[38] A magyar anyanyelvű terhelt részvételével folytatott eljárásban így a tolmács igénybevétele a Be. 78. § (1) bekezdésének rendelkezéseiből következően nem volt kötelező, ezért fel sem merül, hogy a tolmács jelenléte a tárgyaláson kötelező lett volna. Ha pedig a tolmács jelenléte a tárgyaláson nem volt kötelező, úgy távolléte miatt – értelemszerűen – a Be. 608. § (1) bekezdés d) pontjában meghatározott feltétlen hatályon kívül helyezést érdemlő eljárási szabálysértés sem állhatott be.

[39] 2.4. Ugyancsak alaptalanul hivatkozott a terhelt a Be. 649. § (2) bekezdés f) pontjában írt abszolút eljárási szabálysértés beálltára is, miszerint a bíróság a nemzetközi jogon alapuló mentessége megsértésével hozta volna meg a jogerős ügydöntő határozatot.

[40] A Be. 720. § (1) és (3) bekezdésének, illetve a 719. § (1) bekezdésének rendelkezései alapján a nemzetközi jogon alapuló mentességet élvező személyt gyanúsítottként kihallgatni, vele szemben kényszerintézkedést alkalmazni és vádat emelni csak a mentesség felfüggesztését követően lehet, vele szemben eljárási cselekmény a mentesség felfüggesztéséig nem végezhető.

[41] A terheltet mint „a Közép-Európai Emberi Jogok Bizottságának jogi biztosát és diplomatáját” ugyanakkor semmilyen nemzetközi jogon alapuló mentesség nem illette meg. Hivatkozásával szemben fogalmilag nem terjedhetett ki rá sem a diplomáciai kapcsolatokról Bécsben, 1961. április 18-án aláírt nemzetközi szerződés kihirdetéséről szóló 1965. évi 22. törvényerejű rendelet, sem pedig a konzuli kapcsolatokról Bécsben, 1963. április 24-én elfogadott egyezmény kihirdetéséről szóló 1987. évi 13. törvényerejű rendelet hatálya, hiszen saját álláspontja szerint sem az egyezményekben részes államok diplomáciai képviselője. Ehhez képest maga a terhelt sem jelölte meg azt a Magyarország részvételével megkötött nemzetközi egyezményt, illetve a (nem létező) nemzetközi egyezményt kihirdető magyar jogszabályt, amely a megnevezett civil szervezet „diplomatainak” mentességet biztosítana a fogadó állam – Magyarország – büntető joghatósága alól.

[42] Ezzel áll összhangban a Külgazdasági és Külügyminisztérium – Igazságügyi Minisztérium megkeresése nyomán – nyújtott tájékoztatása, amely szerint a terheltet nem illeti meg diplomáciai vagy nemzetközi jogon alapuló egyéb mentesség (Győri Járásbíróság 1.Bpi.387/2023/22.).

[43] Nemzetközi jogon alapuló mentesség hiányában pedig az eljáró bíróságok sem valósíthatták meg a Be. 649. § (2) bekezdés f) pontjában írt felülvizsgálati okot.

[44] 3.1. A Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontja szerint felülvizsgálati indítvány terjeszthető elő, ha a bíróság a büntető anyagi jog szabályainak megsértésével állapította meg a terhelt bűnösségét, míg a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontja szerint felülvizsgálatra ad alapot, ha a bíróság a bűncselekmény törvénysértő minősítése miatt (első fordulat), illetve a Btk. más szabályának megsértésével (második fordulat) szabott ki törvénysértő büntetést.

[45] A felülvizsgálati eljárás megkerülhetetlen szabálya azonban, hogy a felülvizsgálati indítványban a jogerős ügydöntő határozat által megállapított tényállás nem támadható [Be. 650. § (2) bekezdés]. Ezzel összhangban a felülvizsgálati eljárásban a bizonyítékok ismételt egybevetésének, eltérő értékelésének, valamint bizonyítás felvételének nincs helye, a felülvizsgálati indítvány elbírálásakor a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás az irányadó [Be. 659. § (1) bekezdés].

[46] E szabályok pontosan abból fakadnak, hogy a felülvizsgálat a jogerős [azaz a Be. 456. § (1) bekezdése értelmében végleges és mindenkre kötelező döntést hordozó] ítélet elleni jogi, nem pedig ténybeli kifogások érvényesítését biztosító rendkívüli jogorvoslat. Éppen ezért a jogkövetkeztetések helyessége kizárólag az irányadó tényállás alapulvételével ítéltető meg.

[47] A tényállás irányadó jellege azt jelenti, hogy a felülvizsgálati eljárásban nem csupán a jogerős ítéletben írt tényállás támadhatatlan, de az a mérlegelő tevékenység is, amely e tényállás megállapítására vezetett. Ebből következően a felülvizsgálat során a felmerült bizonyítékok felülmérlegelésére, az ítéleti tényállás esetleges megalapozatlanságát érintő következtetések levonására, eltérő tényállás megállapítására az eljárás törvény nem biztosít lehetőséget.

[48] A terhelt tehát a Be. 650. § (2) bekezdésében és a 659. § (1) bekezdésében írt rendelkezéseket figyelmen kívül hagyva, az irányadó tényállással nyílt ellentétben álló módon hivatkozott rá, hogy az A) tényállási pontban „szabályosan kiállított hamisítatlan átutalási megbízást” mutatott be tanú 1 közvetítésével a sértettnek, illetve, hogy a B) pontban megállapított tényállás bizonyítási indítványának elutasítása folytán felderítetlen maradt. Az ítéletben rögzített tények tagadása, a tényállás felderítetlenségének állítása, a további bizonyítás lefolytatására vonatkozó igény nem a büntető anyagi jog szabályaira vonatkozó érvelést hordoz. Ellenkezőleg, az eltérő tények megállapítása iránti igényből eredezteti az

eltérő jogi következtetés levonásának szükségességét, ami azonban a felülvizsgálati eljárásban tilalmazott.

[49] 3.2. A terhelt az indítvány kiegészítésében a vele szemben kiszabott pénzbüntetést, illetve a kártérítésre és a bűnügyi költség megtérítésére kötelezését is törvénysértőnek tartotta.

[50] A jogerős ügydöntő határozatban kiszabott büntetés – így a pénzbüntetés – kétségkívül felülvizsgálat tárgya lehet, azonban önmagában nem, hanem csak abban az esetben, ha annak törvénysértő volta a cselekmény téves minősítésének következménye, avagy, ha az nemében vagy mértékében a büntetőtörvény valamely mérlegelést nem tűrő rendelkezésébe ütközik [Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpont].

[51] A terhelt azonban a jogerős ítéletben megállapított bűncselekmények törvénysértő minősítésére egyáltalán nem hivatkozott.

[52] A büntetőjog más szabályának törvénysértő büntetés kiszabását eredményező megsértése miatt mindazon büntető anyagi jogi szabály megszegése felülvizsgálati okot képez, amelynek alkalmazását a büntetés kiszabása körében a törvény az ítéldbíró számára korlátok közé szorítva biztosítja, és elvétése miatt a Be. XCIV. Fejezete nem nyújt jogorvoslati lehetőséget. Ilyen esetben a büntetés nem felel meg a törvénynek, mert joghátrányt ebben a formában a törvény nem tesz lehetővé [Bfv.III.1.559/2018/10. (BH 2020.9.)].

[53] A terhelt azonban a Be. 652. § (1) bekezdésében írtak ellenére azt sem jelölte meg, hogy a pénzbüntetés kiszabása a büntető anyagi jog – Btk.-ban foglalt – mely szabályait sérti.

[54] Téves minősítés vagy anyagi jogszabálysértés hiányában pedig a kiszabott büntetés neme (pénzbüntetés) és mértéke önmagában felülvizsgálat tárgya nem lehet.

[55] Hasonlóképpen nem jelölte meg a terhelt, hogy kártérítésre kötelezése a Be., avagy a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.), illetve a Polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (Pp.) mely szabályaival és milyen okból ellentétes, ami a jogerős ítélet e rendelkezéseinek felülvizsgálati eljárás keretében történő felülbírálatát ugyancsak kizárta teszi.

[56] Ami végül a bűnügyi költség megfizetésére kötelezését érintő terhelti kifogásokat illeti, az eljárási törvény az arra alapot adó okok felsorolásán túl részletesen szabályozza a felülvizsgálat alanyi, tárgyi és – a terhelt terhére szóló indítvány esetén – időbeli feltételét, valamint a Kúria felülbírálati és döntési jogkörét. A törvény továbbá a felülvizsgálat egyéb korlátait is meghatározza. Ennek megfelelően nincs helye felülvizsgálatnak, ha a törvénysértés egyszerűsített felülvizsgálati eljárás lefolytatása útján orvosolható [Be. 650. § (1) bekezdés c) pont].

[57] A terhelt által a bűnügyi költségre vonatkozó rendelkezéssel kapcsolatos vélt, nem is konkretizált, esetleges törvénysértés orvoslása pontosan egyszerűsített felülvizsgálati eljárásra tartozik. Egyszerűsített felülvizsgálati eljárás lefolytatásának van ugyanis helye, ha a bíróság az alapügyben nem a törvénynek megfelelően rendelkezett a bűnügyi költségről [Be. 671. § 15. pont].

[58] 4. A terhelt indítványában a Be. 648. § c) pontja alapján is igényt tartott a felülvizsgálati eljárás lefolytatására. A törvény azonban ez okból is csak a Be. 649. § (3), (4) és (5) bekezdésében írt feltételek mellett biztosítja a felülvizsgálatot, amely feltételek a jelen esetben nem álltak be, e feltételek teljesülésére még maga az indítványozó sem hivatkozott.

[59] Az Alkotmánybíróság ugyanis nem rendelte el az alapügyben jogerős ügydöntő határozattal befejezett büntetőeljárás felülvizsgálatát [Be. 649. § (3) bekezdés], amiként nemzetközi szerződéssel létrehozott emberi jogi szerv sem állapította meg, hogy az eljárás lefolytatása vagy az alapügyben meghozott jogerős ítélet megsértette a törvénnyel kihirdetett

nemzetközi szerződés valamely rendelkezését [Be. 649. § (4) bekezdés]. Ekként az emberi jogi szerv – értelemszerűen – olyan rendelkezés megsértését sem állapíthatta meg, amely olyan eljárási szabálysértést valósítana meg, amely csak fellebbezéssel lenne támadható [Be. 649. § (5) bekezdés].

[60] Külföldi ország Alkotmánybíróságának a külföldi törvényeknek külföldi ország alkotmányával való összhangját érintő határozata ugyanis nem Magyarország Alkotmánybíróságának az alapügyben hozott jogerős ítélettel befejezett büntetőeljárás felülvizsgálatát elrendelő határozata, sem pedig nemzetközi szerződéssel létrehozott emberi jogi szerv határozata. Ugyanez érvényes a Város 1-i Kerületi Bíróság – az indítványhoz, illetve kiegészítéseihez egyébiránt ténylegesen nem csatolt – határozatára is.

[61] 5. Amint arra a Kúria fentebb utalt, felülvizsgálat keretében az eljárási törvény a jogerős ítélettel szembeni jogi kifogások előterjesztésének lehetőségét biztosítja, míg a ténybeli hibák orvoslására a perújítás szolgál.

[62] Nem felülvizsgálati, hanem perújítási ok tehát, ha az alapügyben hamis bizonyíték (így tanú 1 esetlegesen hamis tartalmú vallomása) felhasználására került sor [Be. 637. § (1) bekezdés d) pont]. Ennek pusztá állítása ráadásul önmagában a perújítás alapjaként sem szolgálhat, mert annak e hivatkozás mellett is csak akkor van helye, ha a perújítási okként megjelölt bűncselekmény elkövetését jogerős, a vádról rendelkező ügyszólató határozat állapította meg, vagy ilyen ügyszólató határozat meghozatalát nem a bizonyítottság hiánya zárja ki [Be. 637. § (3) bekezdés a) pont].

[63] 6. Végül, a Kúria ismételten rögzíti, hogy felülvizsgálatnak a bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügyszólató határozata ellen van helye (Be. 648. §), így a felülvizsgálati eljárásban a Kúria a jogerős ügyszólató határozatot bírálja felül [Be. 659. § (5) bekezdés]. Következésképpen, a Kúria hatáskörén kívül esik annak a kérdésnek a megítélése is, hogy 2024. augusztus 15-én a határátkelőhelyen milyen események mentek végbe.

[64] 7. A kifejtett érvek mentén a Kúria – mivel nem észlelt olyan eljárási szabálysértést, amelynek vizsgálatára a Be. 659. § (6) bekezdése alapján hivatalból köteles – a felülvizsgálati indítványnak nem adott helyt, és a megtámadott határozatot – a Be. 660. § (1) bekezdése szerint tanácsulésen, a Be. 655. § (2) bekezdése szerinti összetételben – a Be. 662. § (1) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

[65] V. A végzés elleni fellebbezés lehetőségét a Be. 6. § (4) bekezdése, a felülvizsgálatot pedig a Be. 650. § (1) bekezdés b) pontja zárja ki.

[66] A Be. 652. § (6) bekezdése szerint minden jogosult csak egyszer nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a Be. 649. § (3)-(5) bekezdésén alapul. A Be. 656. § (4) bekezdés első fordulata pedig akként rendelkezik, hogy az ugyanazon jogosult által ismételten előterjesztett indítványt a Kúria érdemi indokolás nélkül elutasíthatja.

Budapest, 2025. február 27.

Dr. Harangozó Attila s.k. a tanács elnöke, Dr. Metzing Márton s.k. előadó bíró, Dr. Somogyi Gábor s.k. bíró, Dr. Demeter Zsuzsanna s.k. bíró, Dr. Boros Tibor s.k. bíró